

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра психологічного консультування і психотерапії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
Роботи

_____ 20__ р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Методи психотерапії і психокорекції

рівень вищої освіти	другий (магістерський)
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітньо - професійна програма	психологія
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	психології

2020 / 2021 навчальний рік.

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету психології

« 26 » _____ червня _____ 2020 року, протокол № 5_

Розробники програми:

зав. кафедри психологічного консультування і психотерапії, д.психол.н., проф. Кочарян О.С.

доц. кафедри психологічного консультування і психотерапії Федосєєв В.А.

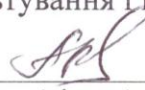
доц. кафедри психологічного консультування і психотерапії Терещенко Н.М.

викладач кафедри психологічного консультування і психотерапії Харченко А.О.

Програму схвалено на засіданні кафедри психологічного консультування і психотерапії

Протокол від « 10 » __ червня__ 2020 року, протокол № 8_

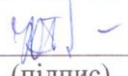
Завідувач кафедри психологічного консультування і психотерапії

_____ Олександр КОЧАРЯН
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету психології

Протокол від « 23 » __ червня__ 2020 року, протокол № 6_

Голова методичної комісії факультету психології

_____ Юлія ГІМАЄВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методи психотерапії і психокорекції» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 психологія.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни засвоєння теоретичних знання та оволодіння методами індивідуальної, групової, сімейної психотерапії та психокорекції.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни, розвиток загальних та спеціальних компетенцій:

- 1) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 2) Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- 3) Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- 4) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 5) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 6) Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- 7) Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- 8) Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- 9) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 10) Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 11) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 12) Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- 13) Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
- 14) Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- 15) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 16) Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 17) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 18) Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- 19) Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

1.3. Кількість кредитів – **4** (Денна форма навчання) / **4** (Заочна (дистанційна) форма навчання).

1.4. Загальна кількість годин – **120** (Денна форма навчання) / **120** (Заочна (дистанційна) форма навчання).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
30 год.	10 год.
Практичні заняття	
15 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
75 год.	104 год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

1.6. Заплановані результати навчання

- 1) Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- 2) Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- 3) Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- 4) Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Характеристика методів психотерапії та психокорекції.

Тема 1. Психотерапія як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку.

Цілі та завдання психологічного консультування та психотерапії. Моделі психологічного здоров'я, консультативної допомоги та психотерапії. Принципи психологічного консультування та психотерапії. Результативність консультативної та психотерапевтичної роботи. Стадії психотерапії. Класифікація методів психотерапії та психокорекції.

Тема 2. Базові техніки психотерапії.

Простір психотерапевтичного контакту. Техніки налагодження контакту. Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання. Техніки відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна відповідь. Активізація несвідомих процесів. Робота з образами та символами. Зворотний зв'язок. Інтерпретація та її види. Конфронтація та способи її застосування. Робота з опором та переносом. Техніки трансформації. Усвідомлення та інсайт. Техніки роботи із сновидіннями. Мова тілесного симптому. Актуалізація внутрішніх ресурсів клієнта. Застосування гіпнозу у психотерапії.

Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.

Класифікація емоційних розладів. Симптоми та причини депресивних станів. Класифікація тривоги та напруги. Патологічні форми страхів. Методи подолання депресії, страху, напруги та тривоги. Поняття психічної травми та методи її подолання. Поняття психологічних конфліктів, кризових станів та методи їх подолання. Симптоми гострого горя. Нормальні та патологічні реакції горя. Відстроковані реакції горя. Критичні періоди переживання гострого горя. Продуктивні переживання втрат та смерті близьких людей. Психологічна допомога при втратах та переживанні горя.

Розділ 2. Методи групової психотерапії та психокорекції.

Тема 4. Теоретичні основи групової психотерапії та психокорекції.

Поняття групової психотерапії. Історія розвитку групової психотерапії. Сучасні теорії групової психотерапії. Ефект групової взаємодії. Теоретичні моделі групового консультування та психотерапії. Вимоги до комплектації групи. Організація групового консультування та психотерапії. Класифікація груп. Етичні принципи роботи з групою. Терапевтичні фактори групової роботи.

Тема 5. Основи групової динаміки.

Поняття групової динаміки та її закони. Основні елементи групової динаміки. Цілі групи. Групові норми. Структура групи та лідерство. Поведінка людей в групі та ролі. Згуртованість групи. Етапи розвитку групи.

Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.

Груповий психоаналіз. Гештальт-групи. Психодрама. Клієнтцентрований підхід у груповій психотерапії. Трансактний аналіз. Рольові ігри. Групи зустрічі. Тренінгові групи. Групи розвитку сензитивності. Групи самопідтримки.

Розділ 3. Методи сімейної психотерапії.

Тема 7. Психологія сімейних проблем.

Поняття, структура, функції та етапи розвитку сім'ї. Діагностика сімейних проблем. Поняття та типи сімейних криз. Теорії вибору шлюбного партнера. Типологія сімей. Порушення життєвих циклів сім'ї. Сімейні міфи, сценарії, ігри та їх роль. Ознаки проблемних сімей.

Тема 8. Принципи сімейної психотерапії.

Поняття сімейної психотерапії. Історія розвитку сімейної психотерапії. Класифікація основних методів сімейної психотерапії. Основні техніки сімейної психотерапії. Етапи сімейної психотерапії. Принципи сімейної психотерапії. Методи діагностики сімейних проблем. Сімейна генограма.

Тема 9. Основні методи сімейної психотерапії.

Стратегічна модель сімейної психотерапії. Системна сімейна психотерапія. Структурна модель сімейної психотерапії. Комунікаційна модель сімейної психотерапії В. Сатіра. Символічний підхід в сімейній психотерапії. Парадоксальні методи. Трансгенераційна сімейна психотерапія. Сімейні розстановки Б. Хеллінгера.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділу і тем	Кількість годин												
	Денна форма навчання						Заочна (дистанційна) форма навчання						
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
		Л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	Ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Розділ 1. Характеристика методів психотерапії та психокорекції													
Тема 1. Психотерапія як метод самопізнання, лікування та	12	2	2			8	13	1					12

особистісного розвитку.												
Тема 2. Базові техніки психотерапії.	14	4	1			8	16	2	2			12
Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.	14	4	2			8	11	1				10
Разом за розділом 1	40	10	5			24	40	4	2			34
Розділ 2. Методи групової психотерапії та психокорекції												
Тема 4. Теоретичні основи групової психотерапії та психокорекції.	12	2	2			8	13	1				12
Тема 5. Основи групової динаміки.	14	2	2			8	11	1				10
Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.	14	4	2			8	16	2	2			12
Разом за розділом 2	40	8	6			24	40	4	2			34
Розділ 3. Методи сімейної психотерапії												
Тема 7. Психологія сімейних проблем.	12	4				8	12					12
Тема 8. Принципи сімейної психотерапії.	14	4	2			8	13	1				12
Тема 9. Основні методи сімейної психотерапії.	14	4	2			8	15	1	2			12
Разом за розділом 3	40	12	4			24	40	2	2			36
Усього годин	120	30	15			72	120	10	6			104

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
1	<p style="text-align: center;">Розділ №1</p> <p>Тема 1. Психотерапія як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку.</p> <p>1. Сутність психологічного консультування, психотерапії та психокорекції.</p> <p>2. Мета та завдання психологічного консультування та психотерапії.</p> <p>3. Моделі консультативної допомоги.</p> <p>4. Основні методи психотерапії.</p> <p>Тема 2. Базові техніки психотерапії.</p> <p>1. Техніки налагодження контакту.</p> <p>2. Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання.</p> <p>3. Техніки відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна</p>	2	

<p>відповідь</p> <p>4. Активізація несвідомих процесів. Робота з образами та символами. Конфронтація та способи її застосування.</p> <p>5. Техніки трансформації. Усвідомлення та інсайт.</p> <p>Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя.</p> <p>1. Емоційні розлади. Методи подолання депресії, страху, напруги та тривоги.</p> <p>2. Методи подолання внутрішніх конфліктів, кризових станів та психічних травм.</p> <p>3. Симптоми гострого горя. Нормальні та патологічні реакції горя. Відстрочені реакції горя. Критичні періоди переживання гострого горя. Продуктивні переживання втрат та смерті близьких людей. Психологічна допомога при втратах та переживанні горя.</p> <p style="text-align: center;">Розділ 2</p> <p>Тема 4. Теоретичні основи групового консультування.</p> <p>1. Психологія групи. Ефект групової взаємодії.</p> <p>2. Теоретичні моделі групового консультування та психотерапії.</p> <p>3. Організація групового консультування та психотерапії. Класифікація груп.</p> <p>4. Терапевтичні фактори групової роботи.</p> <p>Тема 5. Основи групової динаміки.</p> <p>1. Поняття групової динаміки та її закони. Основні елементи групової динаміки.</p> <p>2. Цілі групи. Групові норми.</p> <p>3. Структура групи та лідерство. Згуртованість групи.</p> <p>4. Етапи розвитку групи.</p> <p>Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.</p> <p>1. Груповий психоаналіз.</p> <p>2. Гештальт-група.</p> <p>3. Групецентований підхід у психологічному консультуванні та психотерапії.</p> <p>4. Трансактний аналіз.</p> <p>5. Рольові ігри. Групи-зустрічі, тренінгові групи.</p> <p style="text-align: center;">Розділ 3</p> <p>Тема 7. Психологія сімейних проблем.</p> <p>1. Поняття, структура, функції та етапи розвитку сім'ї.</p> <p>2. Діагностика сімейних проблем. Поняття та типи сімейних криз.</p> <p>3. Теорії вибору шлюбного партнера. Типологія сімей.</p> <p>4. Порухення життєвих циклів сім'ї. Ознаки проблемних сімей.</p> <p>Тема 8. Принципи сімейної психотерапії.</p> <p>1. Поняття сімейної психотерапії. Історія розвитку сімейної психотерапії.</p> <p>2. Класифікація основних методів сімейної психотерапії.</p> <p>3. Основні техніки сімейної психотерапії.</p> <p>4. Етапи сімейної психотерапії. Принципи сімейної</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>2</p> <p>2</p>
---	---	-------------------

	<p>психотерапії. Сімейна генограма.</p> <p>Тема 9. Основні методи сімейної психотерапії.</p> <p>1. Стратегічна модель сімейної психотерапії.</p> <p>2. Системна сімейна психотерапія.</p> <p>3. Структурна модель сімейної психотерапії.</p> <p>4. Комунікаційна модель сімейної психотерапії В. Сатір.</p> <p>5. Символічний підхід в сімейній психотерапії.</p> <p>Парадоксальні методи.</p>	2	2
--	---	---	---

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Кількість годин		Форма контролю	
		Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання		
1	<p>Розділ 1. Характеристика методів психотерапії та психокорекції</p> <p><u>Підготовка до проміжного контролю.</u></p> <p><i>Питання для самостійного опрацювання:</i></p> <p>Тема 1. Психотерапія як метод самопізнання, лікування та особистісного розвитку. Розглянути основні тенденції розвитку сучасної психотерапії. Підготовка до проміжного контролю.</p> <p>Тема 2. Базові техніки психотерапії. Налагодження консультативного контакту в різних психотерапевтичних підходах. Проаналізувати поняття підстройки та фокусу уваги. Технологія проведення бесіди. Навички проведення первинного інтерв'ю. Вербальна та невербальна поведінка. Перенесення та контрперенесення у психотерапії. Мова тілесного симптому. Актуалізація ресурсів клієнта. Порівняльний аналіз основних напрямків психотерапії.</p> <p>Тема 3. Психотерапія емоційних розладів, кризових станів та гострого горя. Сучасні психологічні підходи до роботи із травмою. Арт-терапевтичні техніки роботи із емоційними розладами.</p>	24	34	Поточний контроль, успішність виконання підсумкової роботи за розділом 1.	
8	12	8	12		
8	10	2	27		34

3	<u>Підготовка до проміжного контролю.</u>			успішність виконання підсумкової роботи за розділом 2
	Тема 4. Теоретичні основи групового консультування.	9	12	
	Історія розвитку групового консультування. Сучасні теорії групового консультування. Проаналізувати технології проведення групової сесії в різних підходах. Вивчити правила консультації по телефону.		10	
	Тема 5. Основи групової динаміки.	9	12	
	Провести порівняльну характеристику психодинамічної та клієнтцентованої психотерапевтичних груп.			
	Тема 6. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.	9	36	
	Розглянути особливості транзактного аналізу. Вивчити особливості проведення гештальт-груп.		12	
	Розділ 3. Методи сімейної психотерапії.	24	12	
	<u>Робота над рефератом в рамках проміжного контролю.</u>		12	
	Тема 7. Психологія сімейних проблем.	8		
Сім'я та її сучасні моделі. Поняття нормативних та ненормативних сімейних криз та шляхи виходу. Сімейні конфлікти та способи їх подолання.	8			
Тема 8. Принципи сімейної психотерапії.				
Розглянути ефективність сімейного консультування та психотерапії. Проаналізувати підходи до профілактики розлучень.	8			
Тема 9. Основні методи сімейної психотерапії.				
Трансгенераційна сімейна психотерапія. Сімейні розстановки Б. Хелінгера.				
<i>Разом</i>	75	104		Реферат/есе (не передбачає захисту)

6. Індивідуальні завдання

7. Методи навчання

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекція є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал одної або декількох тем навчальної дисципліни. Тематика лекцій визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

Практичне заняття – вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни, набувають вмінь та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального та групового виконання вправ та технік психотерапії.

8. Методи контролю

Для студентів денної та заочної форми навчання

- *поточний контроль* - *контрольна робота* за темами першого та другого розділів, *опитування* практичних на заняттях, *підготування реферату* на теми третього розділу (орієнтовні теми рефератів представлено в Додатку 3) наявність *конспекту лекції* (для денної форми навчання). Контрольна робота за розділом включає два питання, одне, спрямоване на виявлення якості засвоєння теоретичного матеріалу, а друге представляє собою опис проблемної ситуації (ситуації консультивання), яку треба вирішити, спираючись на знання, засвоєнні в процесі вивчення розділу.

- *підсумковий (семестровий контроль)* - письмовий екзамен, який складається з двох питань, які спрямовані на контроль якості розуміння матеріалу. Роботу розподілено на 20 варіантів. Номер варіанту роботи може бути закріплений за студентом шляхом випадкового вибору або за вибором викладача

Питання для підготовки до семестрового контролю

1. Сутність психологічного консультивання, психокорекції і психотерапії та їх відмінність між собою.
2. Моделі консультивної допомоги та психотерапії. Принципи психологічного консультивання та психотерапії.
3. Стадії психотерапії.
4. Класифікація методів психотерапії та психокорекції.
5. Техніки роботи із сновидіннями.
6. Мова тілесного симптому.
7. Актуалізація внутрішніх ресурсів клієнта.
8. Техніки налагодження контакту
9. Техніки прояснення інформації. Рефлексивне слухання.
10. Техніки відображення почуттів. Фокусування. Емпатійна відповідь
11. Активізація несвідомих процесів. Робота з образами та символами.. Конфронтація та способи її застосування.
12. Техніки трансформації. Усвідомлення та інсайт.
13. Перенесення та контрперенесення у психотерапії. Засоби впливу терапевта.
14. Поняття групової психотерапії.
15. Історія розвитку групової психотерапії.
16. Сучасні теорії групової психотерапії.
17. Теоретичні моделі групового консультивання та психотерапії.
18. Вимоги до комплектації групи. Організація групового консультивання.
19. Класифікація психотерапевтичних груп. Етичні принципи роботи з групою.
20. Терапевтичні фактори групової роботи.
21. Поняття групової динаміки та її закони. Основні елементи групової динаміки.
22. Етапи розвитку терапевтичної групи.
23. Методи групової психотерапії: історія і розвиток, основні поняття та процедури.
24. Груповий психоаналіз.
25. Гештальт-групи.
26. Психодрама.
27. Групоцентричний підхід у психологічному консультиванні та психотерапії.
28. Трансактний аналіз.
29. Т-групи. Групи зустрічей. Тренінгові групи.
30. Поняття, структура, функції та етапи розвитку сім'ї.
31. Діагностика сімейних проблем.
32. Поняття та типи сімейних криз.

33. Теорії вибору шлюбного партнера.
34. Типологія сімей. Порушення життєвих циклів сім'ї.
35. Сімейні міфи, сценарії, ігри та їх роль.
36. Ознаки проблемних сімей.
37. Принципи сімейної психотерапії.
38. Поняття сімейної психотерапії.
39. Історія розвитку сімейної психотерапії.
40. Класифікація основних методів сімейної психотерапії.
41. Основні техніки сімейної психотерапії.
42. Етапи сімейної психотерапії.
43. Стратегічна модель сімейної психотерапії.
44. Системна сімейна психотерапія.
45. Структурна модель сімейної психотерапії.
46. Комунікаційна модель сімейної психотерапії В. Сатір.
47. Символічний підхід в сімейній психотерапії.
48. Парадоксальні методи в сімейній психотерапії.
49. Трансгенераційна сімейна психотерапія.
50. Психотерапія емоційних розладів та гострого горя.

8. Схема нарахування балів

Розподіл балів для денної і заочної форми навчання

Поточний контроль та самостійна робота									Разом	Іспит	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
20			20			20			60	40	100

Студент є допущеним до підсумкового семестрового контролю за умови виконання будь-якої форми поточної роботи (мінімальна кількість балів 20).

Підсумкові контрольні роботи за розділами 1-2 оцінюються у 10 балів на денному відділенні та 10 на заочному (максимально) згідно із наведеними нижче критеріями оцінювання.

Критерії оцінювання контрольних підсумкових робіт за розділами 1-2 Критерії оцінювання контрольної підсумкової роботи

Бали	Критерії оцінювання
10	Повне розкриття відповіді на обидва питання
7-9	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок) на обидва питання, або повна відповідь на одне і часткова на друге
4-6	Часткове розкриття відповіді із суттєвими помилками
1-3	Суттєві помилки, або відсутність відповіді на одне із питань.

У якості поточного контролю передбачено опитування на заняттях (9 балів за кожний розділ - денна форма, 10 – заочна), практичні заняття за 3-й розділ на денному відділенні оцінюються в 5 балів

Критерії оцінювання відповіді на контрольні питання на практичних заняттях

Бали денне	Бали заочне	Критерії оцінювання
3	5	Повне розкриття відповіді
2	4	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок)
1	1-3	Часткове розкриття теми при наявності помилок
0	0	Відсутність або повністю невірна відповідь.

У якості підсумкового контролю третього розділу замість підсумкової контрольної роботи, студенти виконують **контрольну реферативну роботу**, яка оцінюється в 10 балів на денній і 10 балів на заочній формі навчання. Критерії оцінювання контрольної реферативної роботи представлено нижче

Критерії оцінювання контрольної реферативної роботи

Бали	Критерії оцінювання
10-8	самостійність, оригінальність; використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо); вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; повне розкриття теми.
3-5	часткова самостійність; використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, деякі недоліки у оформленні); вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; повне розкриття теми.
1- 2	часткова самостійність; вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; часткове розкриття теми.
0	Нерозкрита тема, несамостійність
2	Своєчасність

Семестровий контроль (іспит) проводиться у письмовій формі під час сесії та є однаковими для студентів денної та заочної (дистанційної) форми навчання – завдання містить 3 питання, які потребують розгорнутої та обґрунтованої відповіді. Перше питання оцінюється у 20 балів, друге та третє питання - 10 балів кожне, сумарно 40 балів за роботу.

Критерії оцінювання письмового іспиту (письмовий іспит включає 3 питання)

Перше питання оцінюється у 20 балів

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
18-20	У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу,

	вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи.
14-17	Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному матеріалі студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом.
10-13	Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім.
5-9	У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни.
0-4	Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією.

Друге та третє питання оцінюються у 10 балів кожне

Бали за контрольне питання	Критерії оцінювання
9-10	У відповіді повністю розкрито зміст питання. Матеріал викладено логічно, аргументовано, мова є грамотною, науковий стиль викладення матеріалу, вільне володіння термінологічним апаратом дисципліни. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом, що винесено для самостійної роботи.
8-7	Відповідь досить повно розкриває зміст питання або розкриває основні (найважливіші) аспекти у запитанні, студент володіє термінологічним апаратом дисципліни. У викладеному матеріалі студент має помилки із аргументацією відповіді, недостатня логічність та послідовність викладення матеріалу. У відповіді продемонстровано високий рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та середній рівень володіння додатковим матеріалом.
6-5	Відповідь на контрольне питання є неповною, розкриває тільки деякі аспекти навчального матеріалу. Студент припускається помилок у використанні термінології навчальної дисципліни. Рівень володіння матеріалом, що було викладено на лекціях, та додатковим матеріалом є середнім.
4-3	У відповіді допущено суттєві помилки, які свідчать про незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; студент слабо володіє термінологією дисципліни.

0-2	Відповідь практично відсутня, студент демонструє незнання лекційного матеріалу або обов'язкової літератури; не володіє термінологією.
-----	---

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною шкалою
	для іспиту
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література Основна література

1. Бурлачук Л. Ф., Кочарян А. С., Жидко М. Е. Психотерапия: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2009. – 472 с.
2. Карвасарский Б. Д. Психотерапия: Учебник, – СПб.: Питер, 2007. – 672 с.
3. Кузікова С. Основи психокорекції. – К., 2012. – 320 с.
4. Полоролева психология : коллективная монография / [А. С. Кочарян, М. Е. Жидко, Н. Н. Терещенко, Е. В. Фролова] ; под ред. Доктора психологических наук, профессора А. С. Кочаряна. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2015. – 236 с
5. Психотерапия как невербальная практика: коллективная монография/ А.С. Кочарян, И.А. Кочарян, М.Е. Жидко, Н.Н. Терещенко, А.М. Лисеная, Л.П. Рогулева, С.А. Кочарян; под. ред. д.психол.н., проф. А.С.Кочаряна. – ХНУ им. В.Н. Каразина, 2014. – 260 с.
6. Седих К. Психологія сім'ї. - К., 2015. – 192 с.
7. Седих К., Фільц А. Основи психотерапії. – К., 2016. – 192 с.
8. Синдром «емоційного холоду» в міжособистісних стосунках: монографія/[кол.авт.] ; за ред. О. С. Кочаряна. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. -276 с.
9. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. – Х., 2018. – 320 с.
10. Ялом И. Групповая психотерапия: теория и практика / Пер. с англ. – СПб, 2018.– 624 с.

Допоміжна література

1. Коен Д.Е. Сновидіння: про що говорить мозок. – К., 2018. – 240 с.
2. Меновщиков В. Ю. Психологическое консультирование: работа с кризисными и проблемными ситуациями. – М.: Смысл, 2002. – 197 с.
3. Мэй Р. Искусство психологического консультирования. – М.: Класс, 1994. – 187 с.
4. Нельсон-Джоунс Р. Теория и практика консультирования. – СПб.: Питер, 2000. – 354 с.
5. Немов Р. С. Психологическое консультирование: Учеб. – М., 2000. – 365 с.
6. Петрушин С. В. Мастерская психологического консультирования. – М., 2003. – 354 с.
7. Роуч М. Злюб. Як парувалися наука й секс. – Фабула, 2018. – 254 с.
8. Рики Джордж, Тереза Кристиани. Консультирование: теория и практика. / Пер. с англ. – М.: Изд-во «Эксмо», 2002. – 448 с.
9. Рудестам К. Групповая психотерапия . – СПб.: Питер, 2006. – 384 с.
10. Сімейний кодекс України. Станом на 07.09.2018 р. – К., 2018.

11. Старшенбаум Г. В. Психотерапия в группе. – М.: Изд-во Института психотерапии, 2005. – 320 с.
12. Уоллес В., Холл Д. Психологическая консультация, - СПб.: Питер, 2003. -356 с.
13. Фрай А. Математика кохання: стереотипи, докази і пошук остаточного рішення. – Х., 2017. – 128 с.
14. Фурманов И.А., Фурманова Н.В. Основы групповой психотерапии: Учеб. Пособие. – Мн.: Тесей, 2004. – 256 с.
15. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція: Навчальний посібник. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 656 с.
16. Шнейдер Л.Б. Пособие по психологическому консультированию: Учеб. Пособие. – М., 2003. -354 с.
17. Эйдемиллер Э. Г., Добряков И. В. , Никольская И. М. Семейный диагноз и семейная психотерапия. – СПб.: Речь, 2006. – 352 с.
18. Ялом І. Брехуни на кушетці. – Х., - 2018. – 234 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

<http://www.pca.kh.ua/>

<http://psiholog.com.ua>

<http://www.psychanalyst.ru/psychology/psychotherapist.htm>

www.psychotherapy.net

www.psychologytoday.com

<http://www.agpa.org>

<http://psyjournal.ru>

Орієнтовні питання для підсумкової роботи з першого розділу.

- a. Назвати основні принципи психотерапії.
- b. Розкрити поняття психотерапевтичного контакту.
- c. Налагодження консультативного контакту в різних психотерапевтичних підходах.
4. Описати стадії психотерапії.
5. Перерахуйте техніки налагодження контакту.
6. Навички проведення первинного інтерв'ю.
7. Дати характеристику основних напрямків психотерапії.
8. Перерахуйте техніки психотерапевтичного впливу.
9. Описати основні моделі психологічної допомоги та психотерапії.
10. Перерахуйте техніки внутрішньої трансформації.
11. Дати порівняльну характеристику основних моделей психологічної допомоги (психологічне консультування, психотерапії та психокорекції).
12. Дати характеристику техніки «інтерпретації», та її типів.
13. Перенесення та контрперенесення у психотерапії.
14. Мова тілесного симптому.
15. Актуалізація ресурсів клієнта.
16. Порівняльний аналіз основних напрямків психотерапії.
17. Основні техніки психодинамічної психотерапії.
18. Техніки когнітивно-поведінкового напрямку психологічного консультування та психотерапії.
19. Техніки екзистенціально-гуманістичний напрямку психотерапії.
20. Сучасні психологічні підходи до роботи із травмою.

Орієнтовні питання для підсумкової роботи з другого розділу.

1. Описати історію розвитку групової психотерапії.
2. Назвати сучасні теорії групової психотерапії.
3. Описати поняття групової динаміки та назвати основні елементи групової динаміки.
4. Описати основні етапи розвитку психотерапевтичної групи.
5. Назвати терапевтичні фактори групової роботи.
6. Груповий психоаналіз.
7. Гештальт-група.
8. . Групцентований підхід у психологічному консультуванні та психотерапії.
9. Групи фокального конфлікту.
10. Сучасні психоаналітичні групи.

Теми рефератів:

- Сім'я та її сучасні моделі.
- Поняття нормативних та ненормативних сімейних криз та шляхи виходу.
- Сімейні конфлікти та способи їх подолання.
- Трансгенераційна сімейна психотерапія.
- Сімейні розстановки Б. Хелінгера.
- Системна сімейна психотерапія.
- Структурна модель сімейної психотерапії.
- Комунікаційна модель сімейної психотерапії В. Сатір.
- Символічний підхід в сімейній психотерапії. Парадоксальні методи

Завдання та система оцінювання самостійної роботи студентів денної форми навчання, які перебувають у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю

Види та зміст самостійної роботи	<p>Самостійна робота передбачає виконання таких видів самостійної роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення лекційного матеріалу з тем курсу, що пропущено студентом за період перебування у відрядженні у зв'язку з академічною мобільністю. Лекційний матеріал, презентації та відеоматеріали за кожною темою розміщено у електронному курсі «Методи психотерапії і психокорекції» за посиланням http://dist.karazin.ua/. Студенти самостійно реєструються на сайті та за узгодженим списком підключаються до електронного курсу «Методи психотерапії і психокорекції» й отримують доступ до усіх матеріалів курсу. - <i>контрольне завдання</i> за Розділом 1 та за Розділом 2, які уявляють собою 2 питання за 10 варіантами. Даний вид роботи спрямований на закріплення лекційного матеріалу або перевірку якості самостійного вивчення теоретичного матеріалу. Контрольні завдання розміщено у електронному курсі за посиланням http://dist.karazin.ua/. Студенти виконують завдання і отримують оцінку після перевірки. - <i>есе</i> за Розділом 3. Даний вид роботи спрямований на закріплення лекційного матеріалу або перевірку якості самостійного вивчення теоретичного матеріалу. Теми есе розміщено у електронному курсі за посиланням http://dist.karazin.ua/. Студенти виконують завдання і отримують оцінку після перевірки. 										
Термін виконання	<p><i>Контрольні завдання</i> за Розділом 1 – перша декада жовтня; <i>Контрольні завдання</i> за Розділом 2 – перша декада листопада. <i>Есе</i> за Розділом 3 – перша декада грудня Конкретні дати встановлюються у календарі електронного курсу на початку навчального семестру.</p>										
Форма контролю	<p><i>контрольне завдання</i> за Розділом 1 та за Розділом 2 <i>есе</i> за Розділом 3</p>										
Система оцінювання	<p><i>Контрольне завдання</i> за Розділом 1 – 20 балів <i>Контрольні завдання</i> за Розділом 2 – 20 балів <i>Есе</i> за Розділом 3 – 20 балів</p> <p>Критерії оцінювання контрольних підсумкових робіт за розділами 1-2</p> <table border="1" data-bbox="563 1738 1481 2040"> <thead> <tr> <th>Бали</th> <th>Критерії оцінювання</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>20</td> <td>Повне розкриття відповіді на обидва питання</td> </tr> <tr> <td>19-15</td> <td>Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок) на обидва питання, або повна відповідь на одне і часткова на друге</td> </tr> <tr> <td>14-10</td> <td>Часткове розкриття відповіді із суттєвими помилками</td> </tr> <tr> <td>9-3</td> <td>Суттєві помилки, або відсутність відповіді на одне із питань.</td> </tr> </tbody> </table>	Бали	Критерії оцінювання	20	Повне розкриття відповіді на обидва питання	19-15	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок) на обидва питання, або повна відповідь на одне і часткова на друге	14-10	Часткове розкриття відповіді із суттєвими помилками	9-3	Суттєві помилки, або відсутність відповіді на одне із питань.
Бали	Критерії оцінювання										
20	Повне розкриття відповіді на обидва питання										
19-15	Часткове розкриття відповіді (без суттєвих помилок) на обидва питання, або повна відповідь на одне і часткова на друге										
14-10	Часткове розкриття відповіді із суттєвими помилками										
9-3	Суттєві помилки, або відсутність відповіді на одне із питань.										

Критерії оцінювання контрольної реферативної роботи	
Бали	Критерії оцінювання
20-18	самостійність, оригінальність; використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, якість оформлення тощо); вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; повне розкриття теми.
17-12	часткова самостійність; використання основної літератури та додаткового матеріалу або іншомовних джерел; відповідність формальним критеріям (структура, володіння сучасним науковим матеріалом, послідовність та логічність, обґрунтованість аргументації та висновків, грамотність, деякі недоліки у оформленні); вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; повне розкриття теми.
11- 2	часткова самостійність; вміння застосовувати теоретичні знання для рішення практичних завдань; часткове розкриття теми.
0	Нерозкрита тема, несамостійність
5	Своєчасність